

Ukraina sõja abi perearsti

Riiki saabunud Ukraina sõjapõgenikele teevad vastuvõtupunktides esmase tervisekontrolli kiirabi meedikud ning kontrolli eesmärk on leida sõjapõgenike hulgast üles need inimesed, kes vajavad kohest meditsiinilist abi või koguni hospitaliseerimist. Kuidas aga liigub sõjapõgenik raviteekonnal edasi?

SANDER RAJAMÄE

*pressiesindaja
Eesti Haigekassa*

Pärast esmase tervisekontrolli läbimist suunatakse sõjapõgenikud tasuta üldisesse tervisekontrolli, mis on kõige lühem tee sisenemiseks Eesti tervishoiusüsteemi, haridussüsteemi, sotsiaalkindlustussüsteemi ning tööjõuturule. Üldine tervisekontroll on tasuta nii neile, kes jäävad Eestisse viisavabalt, kui ka neile, kes taotlevad elamisluba. Üldisesse tervisekontrolli on võimalik pöörduda põgenikul ka iseseisvalt ning tervisekontrolli läbiviijad on leitavad haigekassa kodulehelt Ukraina sõjapõgenikele mõeldud rubriigist.

Tervisekontroll annab hea ülevaate sõjapõgeniku tervisest

Tervisekontrolli mõte on saada ülevaade põgeniku tervises seisundist, et pakuda talle kvaliteetset ja solidaarset arstiabi, nagu saavad seda Eesti elanikud. Tervisekontroll hõlmab vestlust arstiga, meditsiinilist läbivaatust, nakkuskontrolli ja vajalikke uuringuid. Kui tervisekontroll-

põgenikud saavad meditsiinilist keskustest ja haiglatega

li teostaja seda vajalikuks peab, suunab ta inimese eriarsti vastuvõtule või teeb otsuse poolelioleva ja/või krooniliste haiguste ravi jätkamiseks.

Tervisekontrolli tulemused dokumenteeritakse tervise infosüsteemis (TIS) ning neid andmeid saavad edaspidi kasutada arstid ja spetsialistid, kelle juurde võivad põgenikud tulevikus pöörduda. Kui inimesele on väljastatud Eesti ID-kaart, näeb ta tervisekontrolli tulemusi soovi korral ka ise.

Pärast üldise tervisekontrolli läbimist on põgenikul võimalik saada tervisetõend, mis on vajalik erinevatel ametikohtadel töötamiseks. Lastel on tervisetõend vajalik ka haridustee jätkamiseks Eesti haridussüsteemis.

Kõikidele Ukraina sõjapõgenikele on raske või eluohtliku terviserikke korral tagatud vältimatu abi. Ajutise kaitse saanud Ukraina sõjapõgenikele on tagatud vältimatu arstiabi, hambaravi, COVID-19 testimine ja COVID-19 vastu vaktsineerimine ning rahvatervise kaitsega seotud tervishoiuteenused, millele eelneb üldine tervisekontroll.

Kuhu peaks apteeker suunama Ukraina sõjapõgeniku, kes pöördub apteeki arstiabi saamiseks?

Apteegist saab eelkõige küsida nõu lihtsamate tervisemurede korral ning osta ravimeid, meditsiiniseadmeid ja teisi apteegikaupu. Kuidas aga peaks käituma apteeker, kui sõjapõgenik pöördub apteeki arstiabi saamiseks, oleneb sellest, kui kriitiline on sõjapõgeniku tervislik seisund. Kui tegemist on eluohtliku terviserikkega, peab apteeker viivitamatult helistama hädaabinumbril 112. Vältimatu abi on raske või eluohtliku terviserikke korral kättesaadav kõigile Eestis viibivatele inimestele, sealhulgas ka sõjapõgenikele või siin läbisõidul olevatele inimestele.

Kui aga inimese tervislik seisund ei ole kriitiline, siis tuleb selgeks teha, kas ta on läbinud üldise tervisekontrolli – juhul, kui sõjapõgenik ei ole üldisesse ter-

visekontrolli pöördunud, tuleks ta sinna suunata.

Olukorras, kus inimene on läbinud tervisekontrolli, kuid pöördub info saamiseks siiski apteeki, võiks apteeker suunata abivajaja perearstikeskusesse, kus võetakse sõjapõgenikke tervisemurede korral lahkesti vastu.

Perearstikeskused, mis on välja toodud haigekassa kodulehel asuvas Ukraina põgenikele mõeldud rubriigis, osutavad üldarstiabi kõigile Ukraina sõjapõgenikele. Abi saamiseks ei pea inimene kuuluma perearstinimistusse ning keskused pakuvad meditsiinilist abi vastavalt inimese vajadusele. Kui olukord nõuab, suunab perearst patsiendi täiendavateks uurin-guteks või vajalikeks protseduurideks edasi eriarsti juurde.

Mida peaks apteeker soovitama, kui sõjapõgenik vajab näiteks retseptiravimit, aga tal pole retsepti?

Retseptiravimite väljastamiseks on tingimata vajalik retsept, mis võib olla Ukraina paberretsept või Eesti paber- või digiretsept. Ilma retseptita retseptiravimeid ei väljastata. Juhul, kui sõjapõgenikul puudub retsept, peaks ta pöörduma ühte haigekassa kodulehel välja toodud perearstikeskusesse. Kui ravimite puudumise tõttu tekib eluohtlik olukord, peab ta saama kiiret arstiabi ning selleks tuleb helistada numbril 112.

Apteegid tohivad aktsepteerida ka Ukrainas väljastatud paberretsepti, välja arvatud narkootiliste ja psühhotroopsete ravimite korral – sel juhul peab apteekri jaoks olema üheselt arusaadav, milline ravim on inimesele määratud.

Digiretsepti korral on vajalik põgenikule loodud identifitseeriv kood, mille alusel saab apteeker väljastada inimesele kirjutatud ravimi. Käsimüügiravimite ja teiste apteegikaupade ostmiseks ei ole isikuvastamine või isikukoodi näitamine vajalik. Ravikindlustuse olemasolul kompenseerib riik osaliselt retseptiravimite hinna, kuid käsimüügiravimite eest tuleb maksta inimesel ise.

Tasub teada: kust leiab sõjapõgenik meditsiinilist abi?

1. Kõige kiiremini saab tervisenõu inglise ja vene keeles perearsti nõuandetelefonil 1220. Siinkohal tasub toonitada, et välismaa numbrilt helistades tuleks tervisenõu küsida numbrilt +372 634 6630. Vajadusel suunatakse inimene edasi hädaabinumbrile 112.
2. Üldisesse tervisekontrolli suunatakse põgenikud juba vastuvõtupunktides, kuid vajaduse korral saavad põgenikud tervisekontrolli pöörduda ka iseseisvalt. Selleks tuleb pöörduda otse haigekassa kodulehel välja toodud haiglatega poole, kus viiakse läbi üldine tervisekontroll. Lisainfot tervisekontrolli ja ka muude küsimuste kohta saab telefoninumbril +372 600 1247 või lühinumbril 1247. Mõnes ravi-asutuses on võimalik tervisekontrolli aega broneerida ka veebilehel www.medhelp.ee või helistades numbril +372 600 9090.
3. Ukrainast saabunud ning üldise tervisekontrolli läbinud sõjapõgenikud saavad tervisemuredega (retsepti pikendamine, kroonilised haigused, muu tervisemure) pöörduda perearstikeskustesse, mille nimekirja on leitav haigekassa kodulehelt. Lisaks on välja toodud kõik vajalik, mis puudutab vältimatut või üldarstiabi, samuti ajutist kaitset ning elamisloa ja ravikindlustuse taotlemist.
4. Kui siia saabunud inimene on rase, siis võib ta raseduse turvalise jälgimise jätkamiseks pöörduda otse naistearsti poole. Pöördumiseks vajalikud kontaktid on leitavad haigekassa kodulehel ning lisainfot on võimalik saada numbril +372 669 6630.
5. Psühholoogilist tuge saab kriisitoe telefonilt 116 006 (+372 6147 393). Lisaks saab tugitöötajaga vestelda ka veebis aadressil www.palunabi.ee. Teenus on tagatud eesti, inglise ja vene keeles.
6. Täielik ülevaade Ukraina sõjapõgenikele suunatud infost ja tervishoiuteenustest on leitav terviseameti veebilehel (<https://terviseamet.ee/et/ukraina>) ja haigekassa veebilehel (<https://www.haigekassa.ee/ukraina-sojapogenikele>).